

Høyring av verneplan for skog

Tårånli naturreservat, Kviteseid kommune

Svartsonekjuke på mosegrodd granlåg. Foto: Maria K. Hertzberg

**Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark
Januar 2022**

Innhald	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Heimelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanen sitt omfang.....	7
6. Faktaark.....	9
7. Framlegg til verneforskrift.....	12

Vedlegg: Vernekart er lagt ved høyringa som eige vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark sender med dette på høyring framlegg til vern av Tårånli naturreservat i Kvitseid kommune.

Bakgrunnen for framlegget er eit tilbod frå grunneigarane i området om frivillig vern av skog. Tilbodet kom i november 2017 gjennom NORSKOG, og i mai 2020 gjennom AT Skog. Det er gjort registreringar av naturverdiane i området i 2015, 2018 og 2020 som dokumenterer verdiar som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legg opp til ei vidareføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, mellom anna auka frivillig skogvern. Under handsaminga av meldinga bad Stortinget regjeringa sette mål om vern av både offentleg eigd skog og frivillig vern av privateigd skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglege evalueringar som ligg til grunn for prioriteringane i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneigarane statsforvaltarane tilbod om vern av aktuelle område. Det blir gjort naturfaglege registreringar og utarbeidd skogtakster for dei områda der det trengst. På grunnlag av tilbod og dei naturfaglege registreringane utarbeider Statsforvaltaren framlegg til avgrensing av verneområdet. På grunnlag av tilbod og mal for verneforskrift for naturreservat utarbeider Statsforvaltaren forslag til verneforskrift som blir sendt til grunneigarane for kommentarar. Miljødirektoratet utpeikar ein skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneigarane eller grunneigarane sin representant. Ved semje blir det utarbeidd avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensing av verneområdet blir avklart.

Det vanlege er at når staten og grunneigar er einige om desse punkta vil området gjennomgå vanleg sakshandsaming i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneigar kan melding og høyring av verneforslag likevel gjennomførast før avtale er signert. Frå avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjeld ei vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtaket er fatta.

3. Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt heimel for oppretting av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli bruka for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om oppretting av naturreservat vert gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller

e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

Formell start på verneplanarbeidet vart meldt 29. oktober 2021 med namnet Tårånli, og frist for innspel var 15. desember 2021.

Det kom følgjande merknader til oppstartsmeldinga:

Bane NOR (brev dagsett 02.11.2021) uttalar følgjande:

«Områdene som skal vernes ligger langt fra jernbane. Bane NOR har ingen merknader.»

Språkrådet (brev dagsett 17.11.2021) uttalar følgjande:

«Ingen merknader til skrivemåten (Tårånli er einaste godkjente skrivemåte for naturnamnet i SSR), men ut frå kartet ser det ut til at Tårånli berre er ein liten del av det foreslåtte verneområdet. Statsforvaltaren bør finne ut om det finst andre namn som ville vere meir dekkande her.»

Landbruksdirektoratet (brev dagsett 24.11.2021) uttalar følgjande:

«Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngeve i høyringsdokumenta.

Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmende):

- o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal*
- o Traktorveg i samband med jordbruk*
- o Støl/seterområde*
- o Beite*
- o Reindrift*

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Statsforvaltaren vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngeving for dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekveer.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsl i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Statsforvaltaren sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også vere nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.»

Forsvarsbygg (brev dagsett 07.12.21) uttalar følgjande:

«Vi ser foreløpig ingen konflikter med det foreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynete unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber og om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterligere merknader til verneframlegget nå.»

BirdLife Norge avdeling Telemark (brev dagsett 14.12.21) uttaler følgjande:

«Kartlegging av fuglelivet i foreslåtte verneområder

Vi er opptatt av at kartleggingsprosessen frem til endelig vern av skogsområder må inkludere kartlegging av fuglelivet i de aktuelle områdene. En gjennomgang av tidspunktene for kartleggingene av de aktuelle områdene i denne saken viser at et klart flertall skjer fra september til november. Noen få i august og én i juli. Flere arter av trekkfugl har allerede dratt fra landet i september. På sensommeren og høsten er det i tillegg mange fuglearter som ikke gjør så mye av seg eller til og med har flyttet seg ut av hekkeområdene, og disse kartlegges dermed best på sen vinteren eller våren.

Et eksempel for å vise mangelfull kartlegging av fugl er rapporten fra Modalen i Tokke kommune. I løpet av 7 feltdager så var det enten ingen fuglearter som ble observert eller ingen som var viktige nok til å bli nevnt.

Et annet aspekt er at når man har feltarbeid for å påvise en del av de andre artsgruppene, så som lav, sopp, karplanter og biller, så krever dette så stor oppmerksomhet at det ofte kan bli vanskelig å få med seg det fuglelivet som må være i området med mindre man har dedikert personell til stede.

Om frivillig vern av skog

Sett bort i fra mangelfull kartlegging av fugleliv er BirdLife Telemark positive til frivillig vern av skog. Men det betyr ikke automatisk at alle områdene som blir foreslått for vern er like godt egnet til dette vernet.

Det er viktig at de områdene blir satt av til frivillig vern er av en slik verdi at det føles viktig å verne områdene. Når det er et mål at 10% av skogen i landet vårt skal vernes så er det viktig at skogen har stor nok verdi til å forsvare et vern, og at resurser ikke går med på vern av områder som er av lav verdi for biologisk mangfold.

Ettersom grunneiere får kompensasjon for å avgi et område til frivillig vern samt at det finnes begrensede midler til dette, så bør man også være tilbakeholdende med å verne områder uten så store verneverdier.

Forslag i forbindelse med verneplanarbeidet

BirdLife Telemark foreslår at de områdene som kun har lokal verneverdi (område 3, 5, 8, 9, 21 og 25 går ut av planene for frivillig vern og at de midlene som skulle blitt brukt til dette heller brukes ved en annen anledning når man får tilbud om områder som har høyere verneverdi.

Videre foreslår vi at områdene som har regional verneverdi blir fredet. Først og fremst innenfor de områdene som kartleggerne har vurdert som verneverdig, men i tillegg at man også tillater at et område rundt blir vernet som en fornuftig buffersone for de verneverdige områdene. Dette gjelder områdene; 2, 10, 11, 12, 14, 20, 22, 23 og 27. Samtlige av de foreslåtte områder som har nasjonal eller internasjonal verneverdi bør bli vernet innenfor de rammene som er lagt.

Optimalt sett bør vern også på sikt innebære redusert omfang av jakt, spesielt på rødlistede arter.»

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (brev dagsett 15.12.21) uttaler følgende:

«Generell kommentar til verneplanarbeidet

Naturvernforbundet i Midt-Telemark (NVMT) viser til invitasjon om å komme med uttale til Statsforvaltarens verneplanarbeid for 28 skogområde i Telemark. NVMT har i høve til skogområda lokalisert i Midt-Telemark-regionen lagt merke til at nokre av verneforslaga som nå ligg ute, viker i påfallande grad frå fagbiologars eigne verneforslag. Generelt er tendensen at fagbiologanes arronderingar er meir restriktive enn tilbydars, og i enkelte tilfelle betydeleg meir restriktive. NVMT vil nytte høvet til kommentere at det er to problem Statsforvaltaren må leggje vekt på i vernearbeidet framover: 1) Me er bekymra for at verneprosenten for Telemark på sikt kan fyllast i for stor grad opp av skog med liten eller ingen verneverdi, og 2) at vern av skogområde bestående av ungskog og hogstflater også vil kunne svekke publikums tillit til at myndigheitenes vernearbeid fagleg sett er forsvarleg. Under vil me kommentere to av dei føreslåtte verneforslaga spesielt, begge lokalisert i Nome kommune.

....

Avsluttande merknader

Naturvernforbundet i Midt-Telemark meiner at fleire interessante og viktige område i denne prosessen er blitt føreslåtte for vern, men me ser også med ei viss bekymring på tendensen til å inkludere større areal med liten eller ingen verneverdi i dei ulike forslaga. Tilfella me har valt å kommentere ovanfor skil seg spesielt ut, og da i ein slik grad at Statsforvaltaren etter vår meining bør gjera vernesonene for desse to lokalitetane meir restriktive og meir i samsvar med fagbiologanes vurderingar.»

Statnett (brev dagsett 16.12.21) uttaler følgende:

«Det vises til melding om oppstart av verneplanprosess - Frivillig skogvern på privat grunn - 28 områder i Telemark.

Statnett har ikke transmisjonsnettanlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen merknader.»

Direktoratet for mineralforvaltning (brev dagsett 20.12.20) skriv at deira sektorområde ikkje er rørt, og har ingen merknader.

STATSFORVALTARENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjeld uttalen frå Språkrådet så vil Statsforvaltaren framleis nytte namnet Tårånli på forlaget til nytt verneområde sjølv om namnet berre finst på ein liten del av arealet.

Når det gjeld innspelet frå Landbruksdirektoratet, så vil vi kommentere at området som er planlagt verna har ein støl/seterområde, og det er tatt høgde for det og dei andre innspela i verneforskrifta, jf. § 4 bokstav b, g og i, § 6 bokstav a og § 7 bokstav c og f.

Når det gjeld merknaden frå Forsvarsbygg, så vil vi kommentere at vi har teke omsyn til unntak for militær operativ verksemd og omsynet til militær luftoperativ verksemd i § 6, første ledd og § 6 bokstav c.

I forhold til utsegna frå BirdLife Norge avdeling Telemark som ønskjer kartlegging av fugl i områdene som inngår i oppstartsmeldinga av oktober 2021 vil vi kommentere at fugl ikkje inngår som ein fast del av kartleggingsoppdraget som konsulentfirmaa utfører (kartlegginga følgjer metodikken i handbok 13 frå DN). Dette forklarar kvifor det kjem fram lite eller ingen kunnskap om fuglar i dei biologiske kartleggingane som gjennomførast som del av verneprosessen. I ein del tilfelle sit Statsforvaltaren sjølv på kunnskap om fuglelivet i tilknytning til tilbodsområde, som då synleggjørast i høyringa for det enkelte området. Dette kan i enkelte tilfelle innebere at områder med lokal verneverdi (*) hevast til ein høgare verneverdi. Statsforvaltaren er i prinsippet einig med BirdLife Telemark i at kartlegginga av fugl burde vore ein fast del av kartleggingane. Frå 2021 vil alle områder kartleggast etter den nye NiN-metodikken, og kartlegging av fugl inngår ikkje i metodikken.

Når det gjeld uttalen frå Naturvernforbundet i Midt-Telemark så gjeld den fyrst og fremst for regionen Midt-Telemark, og Statsforvaltaren har difor ikkje kommentar til deira uttale når det gjeld Tårånli som ligg i Kviteseid kommune.

Vidare sakshandsaming

Verneforslaget med skildring av området, vernekart og forslag til verneforskrift blir sendt på ei felles sentral og lokal høyring med **frist 1. april 2022**. Føremålet med høyringa er å få fram opplysningar om interesser som kan bli råka av det planlagde vernet.

Etter høyringa vil Statsforvaltaren summere opp innkomne fråsegner, kommentere desse og utarbeide ei tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil etter dette lage innstilling til Klima- og miljødepartementet og vedtak om vern blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanen sitt omfang

Namn	Kommune	Tal på grunneigarar	Totalareal	Verneverdi
Tårånli naturreservat	Kviteseid	3	3550 daa	(*-***) lokal-regional

Når det gjeld verneverdi har Statsforvaltaren vurdert at området som i utgangspunktet fekk lokal verneverdi (*) etter nærare vurdering gis lokal-regional verneverdi (*-***) basera på tilleggskunnskap om fleire raudlista artar i området.

6. Faktaark

LOKALITET:	Tårånli
KOMMUNE:	Kviteseid
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	3550 daa
HØGDE OVER HAVET:	Ca. 325-912 m.o.h.
EIGEDOMAR:	Gnr./bnr.: 2/4, 3/1, 3/5, 3/7, 4/1, 11/8

Under gjengis det som er kjend om biologiske registreringar i tilknytning til det føreslege naturreservatet Tårånli i Kviteseid kommune. Grunna ulike tilbod som har kome inn undervegs i vernearbeidet, består området av tre kartlagde areal, med eige faktaark for kvar av områda. Det vart gjennomført naturfaglige registreringar av området som omfattar Merrdalsristin i 2015, og i området som omfattar Tårånli vart naturfaglige registreringar gjennomført i 2018. Området som bind saman desse to områda vart undersøkt i 2020.

I avsnitta «verneinteresser» er mellom anna såkalla «raudlista» artar omtalt. Det er artar som er sjeldne og som er gitt ulik status etter kor stor fare det er for utrydding. Status er henta frå Norsk Raudliste 2015, frå Artsdatabanken. VU = sårbar, EN = sterkt trua, og NT = nær trua, der «sterkt trua» er meir sjeldan enn «nær trua».

SKILDRING AV OMRÅDET

Merrdalsristin (henta frå Høitomt 2016)

Lokaliteten ligg oppe i den bratte lia mellom gardane Vrå og Rui, på sørsida av Vråvatn, og omfattar ei nordvendt, bratt, for det meste skogkledd liside som strekk seg frå 550 til 908 meter over havet. Berggrunnen består av sur vulkanitt og granittisk gneis, og lausmassane består for det meste av eit tynt dekke med morenemateriale med innslag av noko skredmateriale. Området ligg delvis i mellomboreal (20%), men mest i nordboreal (80%) vegetasjonssone i klart oseanisk vegetasjonsseksjon.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVERKNAD

Området pregast av relativt liten vegetasjonsvariasjon der fattig til intermediær barskogs vegetasjon dominerer store delar av arealet. Det fuktige mikroklimaet, og stadvis god tilgang på sigevatn/kjeldevatn, bidrar til noko meir frodig vegetasjon i parti. Store delar av området er ein mosaikk av bærlyngskog, blåbærskog og småbregneskog i det som for det meste er grandominert skog. I tillegg finst bjørk, selje og rogn spreidd i heile området.

Skogbildet er relativt homogent i meir eller mindre heile området. Eldre granskog med innslag av noko daud ved dominerer store delar av området. Skogen verkar gjennomgåande noko eldre i øvre delar av lia enn i nedre. Vidare finst også noko meir daudved i øvre delar, her mest knytt til litt «rufsete» blokkmark og små bekkedalar, eller i svært bratt terreng. Ut over tidligare tiders skogbruksaktivitet finst ingen tekniske inngrep i området som av den grunn framstår som eit intakt naturområde dominert av eldre skog.

VERNEINTERESSAR

Artsmangfald innan relevante undersøkte grupper (lav, sopp, mosar, karplantar) vurderast å vere av relativt triviell karakter. Det vart gjort spreidde funn av duftskinn *Cystostereum murrayi*, grankvitjuka *Antrodia heteromorpha*, granrustjuka *Phellinus ferrugineofuscus* og piggbroddsopp *Asteron ferruginosus*. Søk etter krevjande artar resulterte berre i spreidde funn

av gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT), mest i høgareliggande delar av området. Gode førekomstar av fleire suboseaniske til oseaniske moseartar som heimose *Anastrepta orcadensis* og rødmuslingmose *Mylia taylorii* bør nemnast.

I forhold til mangelanalyser for skogvern i Norge fangar Merrdalsristin i liten grad opp opplista miljø. Verdiane er i første rekke lokalt viktige sett i lys av at området er eit relativt stort samanhengande areal med granskog med intakt preg. Området scorar gjennomgåande lågt på dei fleste verdiparametarar og endar opp med lokal verdi (*).

SKILDRING AV OMRÅDET

Tårånli (Brynjulvsrud 2019)

Lokaliteten ligg søraust for Vråvatn og omfattar nordaustvendte lisider mellom Breidkil og Dritbunutan. Området omfattar kollar, fjell og sva, myrflater og bakkemyr, og ein liten bekkedal ved Lundebergbekken. Berggrunnen består i hovudsak av øyegneis, granitt og foliert granitt, med ein gang av ryolitt, ryodacitt og dacitt i nord-sør retning sentralt i området, samt eit lite område heilt i vest. Lausmassane består i hovudsak av morenemateriale. Lokaliteten ligg i sørboreal- (90%) og mellomboreal sone (10%), i klart oseanisk seksjon med nokon høgareliggande område på grensa til svakt oseanisk seksjon.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVERKNAD

I skog dominerer fattige vegetasjonstypar av type blåbær- og bærlyngvegetasjon, i tillegg til ein stor andel fattige myrflater og bakkemyrar (myr- og sumpskogsmark). På kollane dominerer grunnlendt lyngskog og lyngvegetasjon, og undersøkt område innehar forholdsvis store areal med tresett og ikkje-tresett impediment og bart fjell. Gran er det dominerande treslaget i søkk og areal med eit visst lausmassedekke, men bjørk utgjør også ein betydeleg andel. Furu dominerer på kollar og i ein del myrkantvegetasjon. Impediment og lav bonitet dominerer i området.

Eldre skog dominerer undersøkt område, men det førekjem parti med yngre hogstklassar og i liten grad hogstflater. Gamal granskog dominerer i friske søkk og i ein del lisider. Her finst også rikelige førekomstar med daud ved av gran, og ein stor del av denne skogen ber preg av ein viss grad av kontinuitet. I mindre parti førekjem grove individ og død ved av osp. Store areal består av gamal glissen furuskog, men det er få grove individ av furu i området og furugadd førekjem spreidd. Det vart påvist eit fåtal brannstubbar i området. Området i sin heilhet ber lite preg av inngrep i nyare tid.

VERNEINTERESSAR

I parti er det en forholdsvis stor andel av kontinuitetsberande strukturelement, og disse areala førekjem først og fremst i kjerneområda. Av raudlista artar vart gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT), sprikeskjegg *Bryoria nadvornikiana* (NT), svartsonekjuka *Phellinus nigrolimitatus* (NT), rynkeskinn *Phlebia centrifuga* (NT), rimnål *Chaenatheopsis viridalba* (NT) og barlind *Taxus baccta* (VU) registrert. Med unntak av barlind har alle ovanstående artar ein tilknytning til skog med ein viss grad av kontinuitet. Utover dette vart det påvist ospeildkjuka *Phellinus populicola* og piggbroddsopp *Asteron ferruginosus*. Vidare påpeikar rapporten at sumaren 2018 var svært tørr og varm, og følgeleg var det dårlege vekstforhold særskilt for eittårige soppar.

Området inneheld 34 daa gamal granskog som har middels udekt vernebehov i fylket. Naturtypen dekker ein relativt liten andel av det totale verneframlegget (mindre enn 10%) og

oppnår difor låg mangeloppfylling på mangelnaturtypar. Området vurderast til lokalt verneverdig (*).

SKILDRING AV OMRÅDET

Tårånli, utviding (Hertzberg 2020)

Lokaliteten ligg i lisida sørvest for Vråvatn, og består av ein nord- og nordaustvendt li. Berggrunnen består av granitt, sur vulkanitt, og amfibolitt, dekt over med morenemateriale. Området ligger i mellomboreal og nordboreal vegetasjonssone, og i klart oseanisk og svakt oseanisk vegetasjonsseksjon.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVERKNAD

Området dominerast av fattige vegetasjonstypar kor lav - og bærlyngskog dominerer, og med mindre innslag av intermediær svak lågurtskog. Mindre parti er noko påverka av sigevatn og rikare med artar som trollbær, turt, kranskonvall, tyrihjelme og myske. I grunnlendte parti kjem også inn noko lyngvegetasjon.

Området består av eldre skog med forholdsvis lite daud ved utanfor kjerneområda. I parti og på noko meir produktiv mark er skogen i samanbrotsfase, dette gjeld blant anna for lia ned frå Lurås ved Dansarberget og i nedre delar av Merrdalsbekken, kor det i tillegg til daud ved av gran er mykje daud ved av bjørk, selje og rogn. Gamal gran førekjem relativt vanleg i området, men i parti er det mykje gamle hogststubbar, glissent med trær, samt lite gadd og læger, noko som tydar på at området er ein del plukkhogd tidligare. Mengda daud ved og liten spreing i nedbrytingsstadium tydar på liten kontinuitet. Spreidd finst nokon gamle bjørk og seljer.

VERNEINTERESSAR

Det vart påvist gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* (NT) og svartsonekjuke *Phellinus nigrolimitatus* (NT) fleire stader, og for det meste konsentrert til kjerneområda. Det vart også funnen sprikeskjegg *Bryoria nadvornikiana* (NT), sukkernål *Chaenotheca subroscida* (NT) og blanknål *Calicium denigratum* (NT). Av signalartar vart randkvistlav *Hypogymnia vittata* funnen på bergvegg og hakkespor av tretåspett *Picoides tridactylus* vart sett på gran.

Verneframlegget sine verdiar er i stor grad knytt til at det samla arealet av Tårånli naturreservat er eit relativt stort samanhengande barskogsområde med eit forholdsvis intakt preg. Verneframlegget oppnår høg mangeloppfylling på mangelnaturtypar (390 daa gamal høgareliggende granskog) og ingen-lav mangeloppfylling på dei generelle manglar. Området er i nordboreal og mellomboreal sone og under 10 kvadratkilometer, og er difor for lite til å vurderast som storområde. Området har difor ingen-lav mangeloppfylling, og Tårånli vurderast til lokalt verneverdig (*).

SAMANDRAG FOR VERNEINTERESSER FOR HEILE VERNEFRAMLEGGET

Kvar einskild kartlegging har konkludert med at det er lokal verneverdi (*). Det er totalt avgrensa sju kjerneområde og påvist åtte raudlista artar (Raudlista av 2015). Ein av dei raudlista artane, rimnål, har blitt flytta frå raudlistestatusen NT (2015) til ny raudlistestatus VU (sårbar) i 2021. I fem av kjerneområda har kartleggar gjeve ein samla verdi på to stjerner, medan dei to andre kjerneområda har fått ei stjerne. Når det gjeld tema urørtheit har alle sju område fått tre stjerner, på daud ved har tre område fått tre stjerner, og på daud ved kontinuitet har fire område fått tre stjerner. Under registreringane i området vart det og observert sportegn av tretåspett, som no er raudlista (NT, Raudlista av 2021). Fuglar er ikkje kartlagt i området. Statsforvaltaren er kjend med at dei raudlista fugleartane *fiskeørn* (frå NT i 2015 til VU i 2021), *hønsehauk* (frå NT i 2015 til VU i 2021) og *vepsevåk* (NT på Raudlista i

2021) jamleg vert observera i området. Statsforvaltaren legg til grunn at det er potensiale for fleire fugleartar i tilbodsområdet som kan vere raudlista, mellom anna *granmeis* som no er sårbar (VU) på den nye raudlista. Med bakgrunn i det som er nemnd over meiner Statsforvaltaren at tilbodsområdet oppnår minst lokal-regional verneverdi (*-**).

FØREMÅL

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit urørt og samanhengande område som har særleg verdi for biologisk mangfald på grunn av førekomst av gamal granskog, høgstaudekog og lågurtskog.

Området har særskilt naturvitskapeleg verdi på grunn av førekomst av barlind, sjeldne og truga artar av sopp og lav, samt gamle tre og daud ved.

ANDRE INTERESSER

Ingen kjende.

TEKNISKE INNGREP

Det er ein traktorveg i sør-austre del av reservatet. Denne er vist på vernekartet.

PLANSTATUS

Arealet ligg i område sett av til LNFR (landbruks- natur- og friluftsområde) formål i kommuneplanen sin arealdel (2019-2030). I tillegg ligg arealet innanfor omsynssone H560_1, i føresegnene i kommuneplanen som H560_1 «bevaring naturmiljø – villreinområdet Våmur-Roan. Omsynet til villreinen og villreinens leveområde skal vege tyngst i all arealforvaltning i denne sona.».

MERKNADAR

Det går ein sti innanfor verneområdet, som kjem inn frå nord og går opp til Ufsebu.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGAR

Tabellen under viser skogbruksdata for tilbodsområdet.

Namn	Total-areal	Produktivt areal i daa				Anna areal i daa				Tilvekst	Volum
	daa	H	M	L	Sum	Myr	Snaufjell	Vatn	Imp.	m ³ /daa	m ³
Tårånli naturreservat	3556	243	1997	738	2978	2	5		569	0,22	42854

Skogdata er levert frå både NORSKOG og AT Skog. Tilveksten er et gjennomsnitt av fire delområde som er ein del av verneforslaget (m³/daa).

LITTERATUR

Høitomt T. 2016. Naturverdier for lokalitet Merrdalsristin, registrert i forbindelse med prosjekt Frivillig vern 2015. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Brynjulvsrud J. G. 2019. Naturverdier for lokalitet Tårånli, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2018. NaRIN faktaark. BioFokus.

Hertzberg, M. 2021. Naturverdier for lokalitet Tårånli, utvidelse, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2020. NaRIN faktaark. BioFokus

Innslaget av lauvtre er varierende - bjørk, rogn og selje finst i heile området. Foto: Torbjørn Høitomt

7. Framlegg til verneforskrifter

Kommentarar til forskriftene

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangement eller andre større arrangement er forbode. Definisjon på større arrangement er omlag 30 deltakarar. Er det fleire deltakarar må det søkjast om løyve, og då kan forvaltningsstyresmakta vurdere dette i høve til § 7 bokstav e.

Vedlikehald av bygningar, vegar og andre anlegg og innretningar i høve til tilstand på vernetidspunktet

Aktuelle bygningar, vegar og andre installasjonar som finst på vernetidspunktet blir vanlegvis teikna inn på vernekartet.

Motorferdsel

Motorferdsel er forbode etter § 5 bokstav a. Det er nokre generelle unntak i § 6 og det kan gjevast dispensasjon etter søknad etter reglane i § 7.

I tillegg gjeld lov om motorferdsel i utmark, det vil seia at kommunen og grunneigar må gje løyve til motorferdsel på vanleg måte.

Bruk av sykkel, hest og riding.

Friluftsløven opnar for sykling, riding og anna bruk av hest på veier og stigar i utmarka. I høyringsforslaget vil vi følgje friluftsløvens bestemmelse. Jf. bestemmelse i § 5 bokstav b.

Merking, rydding og vedlikehald av eksisterande stigar, løyper og gamle ferdselsvegar.

Vedlikehald som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stigar og vegar kan gjerast utan søknad. Vindfall som måtte bli liggjande over stigar kan kappes og leggas til side, normalt vil dette kunne gjerast av grunneigar eller oppsyn. Det kan etter søknad gjevast dispensasjon etter § 7 bokstav b til rydding og vedlikehald av eksisterande stigar, løyper og gamle ferdselsvegar. Dette er ein standard regel vi har med i alle verneforskrifter, og som kan nyttast dersom det viser seg å vera stigar ein ikkje har kjent til ved vernet.

Brenning av bål.

Det er vanleg at det er opna for brenning av bål i store reservat (grense på om lag 700 - 1 000 daa). Ein må då nytte tørrkvist eller ved ein har med seg, ein kan ikkje felle eller hogge opp daude tre.

Forslag til forskrift om vern av Tårånli naturreservat i Kviteseid kommune i Vestfold og Telemark fylke

Fastsett ved kongeleg resolusjon .... med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremma av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (føremål)

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit urørt og samanhengande område som har særleg verdi for biologisk mangfald på grunn av førekomst av gamal granskog, høgstaudeskog og lågurtskog.

Området har særskilt naturvitskapeleg verdi på grunn av førekomst av barlind, sjeldne og truga artar av sopp og lav, samt gamle tre og daud ved.

Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Kviteseid kommune: 2/4, 3/1, 3/5, 3/7, 4/1, 11/8

Naturreservatet dekker eit totalareal på ca. 3550 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ....20xx. Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal mekast av i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Kviteseid kommune, hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernereglar)

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar:

- a. Vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerne planter og sopp medrekna lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode.
- b. Dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode.
- c. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde og andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller anna form for forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske utryddingsmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømande.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode.

§ 4. (generelle unntak frå vernereglane)

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Beiting.
- c. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldande lovverk.
- d. Oppsetting av mellombelse mobile jakttårn for storviltjakt.
- e. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk.

- f. Forsiktig rydding av små buskar og kvist på postar i samband med jakt på storvilt.
- g. Utsetjing av saltsteinar.
- h. Brenning av bål med tørrkvist frå bakken eller ved ein har tatt med, i samsvar med gjeldande lovverk.
- i. Ryddesone på opp til 3 daa rundt gamal staul på Ufsebu etter nærare avtale med forvaltingsstyresmakta.
- j. Vedlikehald og merking av stigar og traktorvegar teikna inn på vernekartet.
- k. Vedlikehald av bygningar og andre anlegg og innretningar i samsvar med tilstanden på vernetidspunktet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne. I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel på land og i vatn er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy.
- b. Utanom eksisterande stigar er sykling, riding og bruk av hest forbode.

§ 6. (generelle unntak frå reglane om ferdsel)

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, og gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgåver som er fastsett av forvaltningsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje for øvingsverksemd.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for:

- a. Naudsynt motorferdsel i samband med uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vere skånsame mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet i forkant av køyring.
- b. Naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvaret sine luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsreglar)

Forvaltingsstyresmakta kan etter søknad gje dispensasjon til:

- a. Tiltak i samband med forvaltning av vilt.
- b. Merking, rydding og vedlikehald av eksisterande stigar, løyper og gamle ferdselsvegar.
- c. Hogst av etablerte plantefelt.
- d. Istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne.
- e. Avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar som nemnt i § 3 bokstav d.
- f. Mellombels gjerding i samband med beiting.
- g. Øvingskøyring for formål nemnt i § 6 første ledd.
- h. Uttransport av felt elg og hjort med anna køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b.
- i. Naudsynt motorferdsel i samband med aktivitetar etter § 4 bokstav g og § 7 bokstav a, c, d og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsreglar)

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unntak frå forskrifta dersom det ikkje strid mot formålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsyn til tryggleik eller til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setje i verk tiltak for å oppretthalde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltingsplan)

Det kan utarbeidast forvaltingsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltingsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltingsstyresmakt)

Miljødirektoratet fastset kven som skal vere forvaltingsstyresmakt etter denne forskrifta.

§ 12. (iverksetjing)

Denne forskrifta trer i kraft straks.

Lia ned mot Gråndalen. Foto: Maria K. Hertzberg